

การพัฒนาการให้บริการประชาชนด้านงานทะเบียนราษฎรของฝ่ายทะเบียน
สำนักงานเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร*

Development of public service delivery in Civil Registration
at Ratchathewi District Office, Bangkok Metropolitan Administration

ขนิษฐา เพชรรัตน์¹

Khanitta Petrat

6714830018@rumail.ru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการให้บริการประชาชน 2) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการให้บริการประชาชนและ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการให้บริการประชาชนด้านงานทะเบียนราษฎร ของฝ่ายทะเบียน สำนักงานเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 7 ท่าน เป็นประชาชนผู้มารับบริการงานทะเบียนราษฎร ของฝ่ายทะเบียน สำนักงานเขตราชเทวี ในระหว่างวันที่ 26 - 30 มกราคม พ.ศ. 2569 โดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการให้บริการ ปัจจัยด้านความน่าเชื่อถือและการให้ความมั่นใจเป็นจุดแข็งสูงสุด โดยประชาชนมีความเชื่อมั่นในความถูกต้องแม่นยำของเอกสารและสมรรถนะของเจ้าหน้าที่ในการตอบข้อซักถาม สำหรับด้านความเอาใจใส่เจ้าหน้าที่ยังคงรักษามารยาทได้ดี อย่างไรก็ตาม ด้านสิ่งที่สัมผัสจับต้องได้หรือสภาพแวดล้อมทางกายภาพและการตอบสนองความต้องการประสบปัญหาในช่วงที่มีการกักพิเศษ คือ การเลือกตั้ง ส่งผลให้พื้นที่แออัดและการบริการล่าช้าเนื่องจากช่องบริการเปิดไม่ครบ ปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ ความล้าสมัยของอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ประมวลผลช้า การขาดความยืดหยุ่นในการบริหารอัตรากำลังในช่วงที่มีการกักขังและข้อจำกัดด้านการให้บริการผู้รับบริการชาวต่างชาติ แนวทางการพัฒนา ควรมีการแยกประเภทผู้รับบริการ โดยจัดตั้งช่องทางด่วนสำหรับกลุ่มเปราะบางและแยกช่องบริการชาวต่างชาติออกจากคิวปกติ เพื่อลดการกระจุกตัวควบคู่ไปกับการมุ่งสู่บริการดิจิทัลเต็มรูปแบบที่สามารถขอจัดเอกสารและจัดส่งทางไปรษณีย์ได้จริง เพื่อลดความจำเป็นในการเดินทางมายังสำนักงานเขต

คำสำคัญ: การพัฒนาการให้บริการ; งานทะเบียนราษฎร; คุณภาพการให้บริการ

Keywords: Service Development; Civil Registration; Service Quality

* บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระเรื่องการพัฒนาการให้บริการประชาชนด้านงานทะเบียนราษฎรของฝ่ายทะเบียนสำนักงานเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทนำ

ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงของการบริหารราชการในยุคปัจจุบัน แนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management: NPM) ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานของภาครัฐ จากเดิมที่เน้นกฎระเบียบและการควบคุมมาสู่การเน้นผลสัมฤทธิ์และการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ โดยยึดหลักการสำคัญคือ “ประชาชนเป็นศูนย์กลาง” ซึ่งสอดคล้องกับภารกิจด้าน “งานทะเบียนราษฎร” ที่ถือเป็นด้านหน้าสำคัญที่สะท้อนคุณภาพการบริการภาครัฐ เนื่องจากเกี่ยวข้องกับสิทธิขั้นพื้นฐานและคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยตรง อาทิ การแจ้งเกิด การแจ้งตาย และการแจ้งย้ายที่อยู่ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดดังกล่าว ประเทศไทยได้วางกรอบกฎหมายผ่านพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ที่มุ่งเน้นความสะดวกรวดเร็ว และลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ไม่จำเป็น ความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการให้บริการนี้ได้รับการยืนยันจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ อาทิ ศรีณีย์ จูฑารีย์ และปิยะนุช ตันเจริญ (2564) ที่ศึกษาการให้บริการงานทะเบียนราษฎรและพบว่าปัจจัยด้านคุณภาพการให้บริการทั้ง 5 มิติ ได้แก่ ความเป็นรูปธรรมของบริการ ความน่าเชื่อถือ การตอบสนองความต้องการ การให้ความมั่นใจ และความเอาใจใส่ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการให้บริการสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ พิสิรินทร์ สุสวัสดิ์ทองคำ และวิจิตรา ศรีสอน (2565) ยังได้เสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการว่าควรมีการบริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) และการนำเทคโนโลยีมาช่วยอำนวยความสะดวก เพื่อให้เกิดความรวดเร็วและสร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชน

สำหรับสำนักงานเขตราชเทวี เป็นพื้นที่เขตชั้นในที่มีความสำคัญทางธุรกิจ มีประชากรหนาแน่นและมีความหลากหลายทางโครงสร้างประชากรสูง จากสถิติเดือนตุลาคม พ.ศ. 2568 มีประชากรทั้งหมด 61,629 คน โดยมีประชากรที่มีเชื้อสัญชาติไทยถึง 4,599 คน คิดเป็นร้อยละ 7.46 ของประชากรทั้งหมด (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง [สน.บท.], 2568) แม้สำนักงานเขตราชเทวีจะเป็นเขตนำร่องในการเปิดให้บริการศูนย์บริการกรุงเทพมหานคร (Bangkok Service Center) แบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 (สำนักงานเขตราชเทวี, 2558) แต่ด้วยบริบทเฉพาะของพื้นที่ที่มีแรงงานข้ามชาติและชาวต่างชาติพักอาศัยจำนวนมาก ทำให้การปฏิบัติงานจริงยังเผชิญกับความท้าทายที่เทคโนโลยีเพียงอย่างเดียวไม่สามารถแก้ไขได้

ประเด็นปัญหาด้านคุณภาพการให้บริการในบริบทของสำนักงานเขตในกรุงเทพมหานคร ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิตานัน สุวรรณชนะ, (2563) ที่ศึกษาการให้บริการฝ่ายทะเบียน สำนักงานเขตบางกะปิ ซึ่งพบปัญหาอุปสรรคด้านสถานที่รองรับประชาชนไม่เพียงพอ และความจำเป็นในการให้บริการที่ยืดหยุ่น นอกจากนี้ อภิสมัย พัฒน์ทอง (2564) ยังค้นพบว่าปัจจัยด้านประสบการณ์ในอดีตและความต้องการส่วนบุคคลมีอิทธิพลต่อคุณภาพการให้บริการ ซึ่งในกรณีของเขตราชเทวี ความหลากหลายของผู้รับบริการส่งผลให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียนต้องเผชิญกับความซับซ้อนในการสื่อสาร การทำความเข้าใจข้อกำหนดสำหรับคนต่างด้าว และการใช้ดุลยพินิจในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ซึ่งเจ้าหน้าที่ถือเป็น “กลไกหลัก” ในการประสานรอยต่อระหว่างระเบียบราชการกับความต้องการของประชาชน

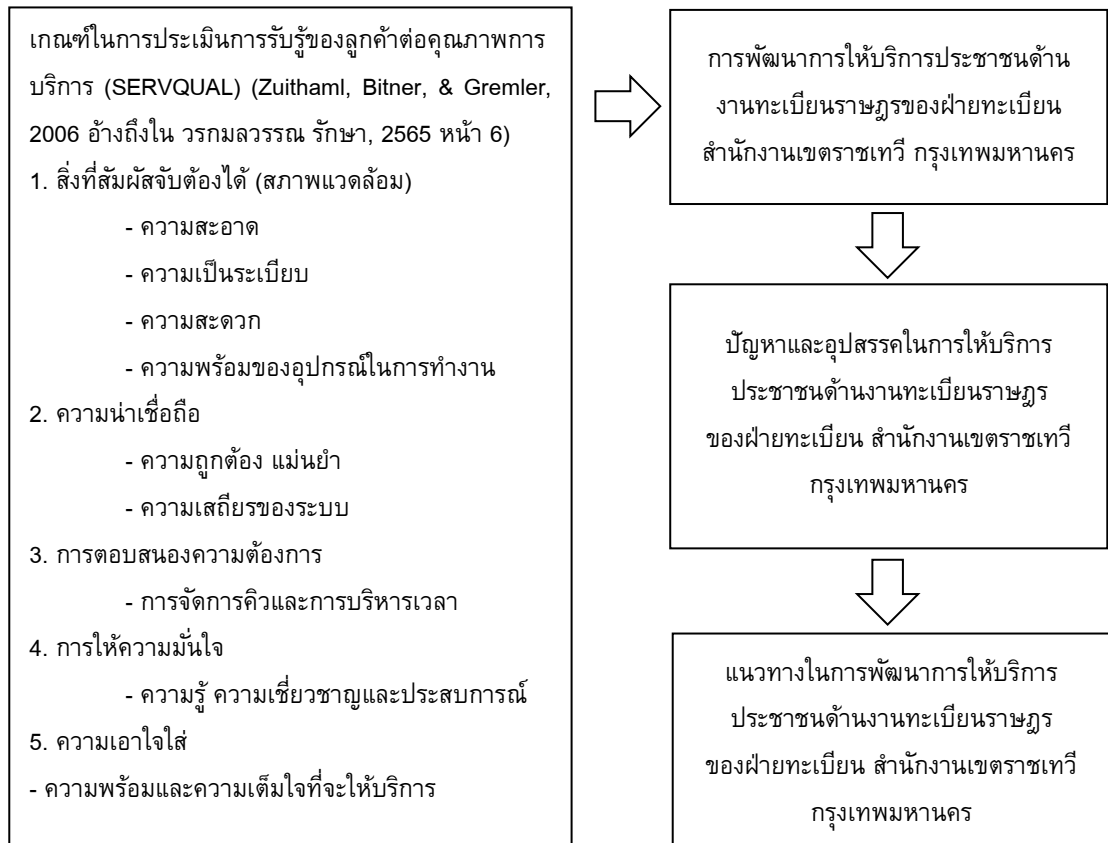
จากความเป็นมาดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาการพัฒนาคุณภาพการให้บริการประชาชนด้านงานทะเบียนราษฎรของฝ่ายทะเบียน สำนักงานเขตราชเทวี เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการให้บริการประชาชนรวมถึงศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการให้บริการประชาชนเพื่อนำผลการศึกษามาวิเคราะห์เป็นแนวทางการพัฒนาการให้บริการประชาชนด้านงานทะเบียนราษฎรของฝ่ายทะเบียน สำนักงานเขตราชเทวี กรุงเทพมหานครเพื่อยกระดับงานทะเบียนราษฎรของสำนักงานเขตราชเทวีให้เป็นต้นแบบของการให้บริการที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และเป็นที่ยิ่งของประชาชนได้อย่างแท้จริง ตามเจตนารมณ์ของการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการให้บริการประชาชนด้านงานทะเบียนราษฎรของฝ่ายทะเบียน สำนักงานเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการให้บริการประชาชนด้านงานทะเบียนราษฎรของฝ่ายทะเบียน สำนักงานเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการให้บริการประชาชนด้านงานทะเบียนราษฎรของฝ่ายทะเบียน สำนักงานเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการให้บริการประชาชนด้านงานทะเบียนราษฎรของฝ่ายทะเบียน สำนักงานเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง สามารถกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณภาพการให้บริการประชาชนด้านงานทะเบียนราษฎร ของฝ่ายทะเบียน สำนักงานเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้นำเสนอวิธีการวิจัย ดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร โดยการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ วารสาร สิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ ดุษฎีนิพนธ์ รายงานการประชุม คู่มือการปฏิบัติงาน ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง เอกสารทางราชการ ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการประชาชนด้านงานทะเบียนราษฎร

2. การวิจัยภาคสนาม ด้วยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ซึ่งมีลักษณะเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก ระหว่างผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยใช้ชุดคำถามปลายเปิดเป็นเครื่องมือในการสนทนา ทั้งนี้ รูปแบบการสัมภาษณ์ดังกล่าวมีความยืดหยุ่นสูง แม้จะมีชุดคำถามกำหนดไว้เป็นแนวทาง แต่ผู้สัมภาษณ์สามารถปรับเปลี่ยนถ้อยคำ ลำดับการถาม หรือเพิ่มเติมประเด็นให้เหมาะสมกับบริบทสถานการณ์ขณะสัมภาษณ์ได้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์ที่สุด (เฉลิมพล ศรีหงษ์, 2568, หน้า 20)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ ผู้มารับบริการงานทะเบียนราษฎร ของฝ่ายทะเบียน สำนักงานเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้มารับบริการงานทะเบียนราษฎร ของฝ่ายทะเบียน สำนักงานเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ในช่วงเดือนมกราคม พ.ศ. 2569 โดยผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ โดยเป็นการเลือกตัวอย่างเท่าที่จะทำได้ ตามที่มีอยู่ หรือตามที่ได้รับความร่วมมือตามจำนวนที่ต้องการ (วิโรจน์ ก่อสกุล, 2568, หน้า 33) ได้แก่ ผู้มารับบริการด้านงานทะเบียน ณ กลุ่มงานทะเบียนราษฎร ของฝ่ายทะเบียน สำนักงานเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ในระหว่างวันที่ 26 - 30 มกราคม พ.ศ. 2569 จำนวน 7 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ใช้คำถามแบบปลายเปิดโดยการกำหนดคำถามหลักที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและผู้วิจัยจะซักใช้ในประเด็นปลีกย่อยที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิจัยเอกสาร

1. ด้านแนวคิดทฤษฎีคุณภาพการให้บริการ (Service Quality) จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า หัวใจสำคัญของการให้บริการสาธารณะที่มีคุณภาพ คือการตอบสนองความคาดหวังของผู้รับบริการให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยเกณฑ์ชี้วัดคุณภาพ (SERVQUAL) 5 ด้าน ได้แก่

- 1.1 ด้านสิ่งที่สัมผัสจับต้องได้หรือสภาพแวดล้อมทางกายภาพ
- 1.2 ความน่าเชื่อถือ
- 1.3 ด้านการตอบสนองความต้องการ

1.4 ด้านการให้ความเชื่อมั่น

1.5 ด้านความเอาใจใส่

ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดหลักที่หน่วยงานภาครัฐควรต้องนำมาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างความพึงพอใจและความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชน

2. ด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ จากการศึกษาพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร และระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ พบว่า งานทะเบียนราษฎรเป็นภารกิจที่มีความสำคัญต่อความมั่นคงและสิทธิพื้นฐานของประชาชน จึงมีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ถูกกำหนดไว้อย่างเคร่งครัดเพื่อความถูกต้องของเอกสารราชการ อย่างไรก็ตาม ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงของการบริหารภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management: NPM) หน่วยงานภาครัฐจำเป็นต้องปรับตัวโดยนำเทคโนโลยีมาช่วยลดขั้นตอน (Deregulation) และเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบข้อมูล เพื่อให้เกิดความรวดเร็วและโปร่งใส สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล

3. ด้านนโยบายและบริบทของหน่วยงาน เอกสารทางราชการและหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องชี้ให้เห็นว่า กรุงเทพมหานครมีนโยบายมุ่งเน้นการยกระดับงานบริการสู่ความเป็นเลิศ โดยเฉพาะการจัดตั้งศูนย์บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) และการนำระบบจองคิวออนไลน์ (BMA Q) มาใช้ในสำนักงานเขตราชเทวี เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในพื้นที่ที่มีความหนาแน่นสูง

ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามในการผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากระบบราชการแบบดั้งเดิมสู่การบริการที่ทันสมัย

ผลการวิจัยสนาม สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1: ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการให้บริการประชาชนด้านงานทะเบียนราษฎรของฝ่ายทะเบียน สำนักงานเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

ด้านสิ่งที่สัมผัสจับต้องได้หรือด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ผลการวิจัยพบว่า ผู้รับบริการส่วนใหญ่พึงพอใจในความสะอาดและความเป็นระเบียบของสถานที่ ซึ่งสะท้อนความเป็นมืออาชีพ แต่ในช่วงสถานการณ์พิเศษ เช่น การเตรียมการเลือกตั้ง ส่งผลให้พื้นที่บริการมีความแออัด ทางเดินคับแคบ และบรรยากาศดูวุ่นวายจนส่งผลกระทบต่อความสะดวกของผู้สูงอายุ

ด้านความน่าเชื่อถือ เป็นปัจจัยที่ได้รับความเชื่อมั่นสูงสุด ประชาชนมั่นใจในความถูกต้องแม่นยำของเอกสารราชการและกระบวนการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ที่มีความรัดกุม แม้ในภาวะที่ระบบฐานข้อมูลจากส่วนกลางขัดข้อง หรือมีความวุ่นวายภายในสำนักงานเขต แต่ผลลัพธ์สุดท้ายคือความถูกต้องของเอกสารที่ได้รับ

ด้านการตอบสนองความต้องการ พบความแตกต่างของคุณภาพการบริการตามช่วงเวลาในภาวะปกติการบริหารจัดการคิวทำได้ดี แต่ในช่วงที่มีภารกิจแทรกซ้อน เช่น เจ้าหน้าที่ไปเตรียมงานเลือกตั้ง ทำให้ช่องบริการเปิดไม่ครบ ส่งผลให้ระยะเวลารอคอยเพิ่มขึ้น สร้างความไม่พอใจแก่ผู้รับบริการที่ต้องการความเร่งด่วน อย่างไรก็ตาม การตอบสนองต่อกลุ่มเปราะบาง ผู้สูงอายุ คนพิการ ยังคงทำได้รวดเร็วและน่าประทับใจ

ด้านการให้ความมั่นใจ ประชาชนให้ความเชื่อถือในสมรรถนะของบุคคลสูงมาก โดยมองว่าเจ้าหน้าที่มีความรอบรู้ในข้อกฎหมาย สามารถตอบข้อซักถามที่ซับซ้อนได้อย่างฉะฉานและชัดเจน ช่วยคลายความกังวลให้แก่ประชาชนได้ทันที ทำให้ผู้รับบริการรู้สึกคุ้มค่าที่เดินทางมาติดต่อ

ด้านความเอาใจใส่ เจ้าหน้าที่สามารถรักษาระดับการบริการที่สุภาพและเป็นมิตรได้ดีแม้ต้องทำงานภายใต้แรงกดดัน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2: ปัญหาและอุปสรรคในการให้บริการประชาชนด้านงานทะเบียนราษฎรของฝ่ายทะเบียน สำนักงานเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

2.1 ความล่าช้าของอุปกรณ์เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์และเครื่องพิมพ์ที่มีสภาพเก่า ประมวลผลช้า ทำให้เกิดความล่าช้า

2.2 ขาดความยืดหยุ่นในการบริหารอัตรากำลังในช่วงวิกฤต การดึงเจ้าหน้าที่หลักไปทำงานสนับสนุนอื่นโดยไม่มีกำลังเสริมทดแทน ทำให้หน่วยงานบริการประชาชนขาดแคลนบุคลากร

2.2 ความเป็นพื้นที่ที่มีชาวต่างชาติจำนวนมาก แต่ขาดเครื่องมือสนับสนุน เช่น ล่าม ทำให้เจ้าหน้าที่ต้องใช้เวลาให้บริการต่อรายสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3: แนวทางการพัฒนาการให้บริการประชาชนด้านงานทะเบียนราษฎร ของฝ่ายทะเบียน สำนักงานเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

3.1 การมุ่งสู่ Digital Transformation เต็มรูปแบบ เพื่อลดการใช้กระดาษ

3.2 การจัดตั้งช่องทางด่วนสำหรับชาวต่างชาติพร้อมเจ้าหน้าที่ที่มีทักษะภาษา

3.3 การพัฒนาสมรรถนะบุคลากร ทั้งด้านภาษาอังกฤษและจิตวิทยาการบริการ

3.4 การดูแลคุณภาพชีวิตคนทำงาน เพื่อให้สามารถส่งมอบบริการที่ดีที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์เชื่อมโยงกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ ประชาชนมีความเชื่อมั่นในตัวเจ้าหน้าที่สูงโดยมองว่ามีความเชี่ยวชาญในข้อกฎหมายและตอบคำถามได้ชัดเจน แต่กลับมีความพึงพอใจต่ำในด้านอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ล่าช้าและไม่ทันสมัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีณีย์ จูฑารีย์ และปิยะนุช ต้นเจริญ (2564) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพการให้บริการ สาธารณะด้านงานทะเบียนราษฎรค้นพบว่า “ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์” เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จในการให้บริการ หากหน่วยงานขาดความพร้อมด้านเครื่องมือจะส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของประชาชน แม้บุคลากรจะมีคุณภาพดีเพียงใดก็ตาม ซึ่งในกรณีของเขตราชเทวีคือการที่คอมพิวเตอร์ประมวลผลช้า ทำให้ความรวดเร็วในการให้บริการลดลง ทั้งที่เจ้าหน้าที่มีความพร้อมในการทำงาน

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นปัญหาที่สำคัญ คือ ในช่วงที่มีภารกิจพิเศษ เช่น การเตรียมเลือกตั้ง คุณภาพการให้บริการด้านความรวดเร็วลดลง เนื่องจากเจ้าหน้าที่ถูกดึงตัวไปปฏิบัติภารกิจอื่น ทำให้ช่องบริการเปิดไม่ครบและเกิดความล่าช้า ประเด็นนี้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาการนำแนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management: NPM) มาปฏิบัติจริงซึ่งขัดแย้งในปัจจัยประชาชนเป็นศูนย์กลางกล่าวคือ ระบบราชการ

ต้องจัดการความกังวลของประชาชนในทุกชั้นตอน แต่ในทางปฏิบัติจริงพบว่าโครงสร้างการบริหารงานบุคคลของภาครัฐยังขาดความยืดหยุ่นไม่สามารถแยกแยะระหว่างภารกิจหลักและภารกิจสนับสนุนได้อย่างเด็ดขาด ส่งผลให้เมื่อเกิดภารกิจแทรกซ้อน ประชาชนผู้รับบริการจึงกลายเป็นผู้รับผลกระทบโดยตรง ซึ่งถือเป็นข้อค้นพบที่แตกต่างจากบริบทการบริการในภาวะปกติ

ความท้าทายของความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมกับความเสมอภาคในการบริการ ผลการวิจัยพบกำแพงภาษาระหว่างเจ้าหน้าที่กับผู้รับบริการชาวต่างชาติ เป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้คิวงานล่าช้าและกระทบต่อผู้รับบริการชาวไทย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรัณย์ ฐิตารีย์ และปิยะนุช ตันเจริญ (2564) ที่ระบุว่า ด้านกระบวนการและขั้นตอนการให้บริการ เป็นปัจจัยสำคัญต่อคุณภาพบริการ กรณีของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้งแสดงให้เห็นว่า กระบวนการให้บริการแบบมาตรฐานเดียวไม่สามารถตอบโจทย์พื้นที่ที่มีความซับซ้อนทางประชากรได้ การขาดเครื่องมือสนับสนุนการสื่อสาร เช่นล่าม ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมในการจัดสรรเวลาให้บริการซึ่งสนับสนุนแนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management: NPM) ในเรื่องการบริหารแบบมุ่งเน้นผลลัพธ์ที่เสนอแนะว่าองค์กรต้องไม่ยึดติดกับกฎระเบียบหรือวิธีการเดิม ๆ แต่ต้องปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน เช่น การมีช่องทางด่วนสำหรับต่างชาติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายความพึงพอใจสูงสุดของผู้รับบริการทุกกลุ่ม

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาการให้บริการประชาชนด้านงานทะเบียนราษฎรของฝ่ายทะเบียน สำนักงานเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง กรุงเทพมหานคร ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (สำหรับผู้บริหารกรุงเทพมหานคร)

1.1 นโยบายการบริหารอัตรากำลัง ในช่วงที่มีภารกิจพิเศษ (เลือกตั้ง/เทศกาล) หรือช่วงพักเที่ยง ผู้บริหารควรมีงบประมาณจ้างเหมาบริการ หรือเกณฑ์เจ้าหน้าที่ธุรการช่วยปฏิบัติงานเอกสาร เพื่อให้ข้าราชการที่มีความเชี่ยวชาญสามารถประจำหน้าเคาน์เตอร์ให้บริการประชาชนได้เต็มอัตรา

1.2 การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลเร่งด่วน ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อติดตั้งอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ให้เป็นรุ่นปัจจุบันและติดตั้งระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงแยกท่อสำหรับงานทะเบียนราษฎรโดยเฉพาะ เพื่อแก้ปัญหาความล่าช้า

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

2.1 จัดตั้ง Foreigner Service Unit เปิดช่องบริการพิเศษสำหรับชาวต่างชาติ โดยคัดเลือกเจ้าหน้าที่ที่มีทักษะภาษาหรือติดตั้งเครื่องแปลภาษาแบบ Real-time เพื่อแยกงานไม่ให้ปะปนกับคิวปกติ ซึ่งจะช่วยลดเวลารอคอยของคนไทยได้ทันที

2.2 ระบบคิวอัจฉริยะและการสื่อสารเชิงรุก ติดตั้งจอแสดงสถานะคิวที่บอกเวลาที่คาดว่าจะได้รับบริการและหากเกิดเหตุขัดข้องหรือเจ้าหน้าที่ไม่พอ ต้องมีการประกาศแจ้งเตือนประชาชนทันทีเพื่อให้ประชาชนตัดสินใจวางแผนเวลาได้

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการศึกษาเชิงปริมาณ เพื่อสำรวจความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการในเขตราชเทวี เพื่อนำผลมาเปรียบเทียบกับมุมมองของเจ้าหน้าที่

3.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการให้บริการงานทะเบียนราษฎรระหว่างสำนักงานเขตชั้นในกับสำนักงานเขตชั้นนอกเพื่อหาแนวทางบริหารจัดการที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ที่แตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

เฉลิมพล ศรีหงษ์. (2568). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนวิชา PAD6102 ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์. โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

พิสนันท์ สุสวัสดิ์ทองคำ, และ วิจิตรา ศรีสอน. (2565). แนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการประชาชนของสำนักงานสาธารณสุข อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม. วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น.

วรกมลวรรณ รักษา. (2565). คุณภาพการให้บริการที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจและการรับคุณค่าของผู้บริโภคในการเลือกใช้บริการสระว่ายน้ำสุนัข ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. สารนิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล. ค้นเมื่อ 11 สิงหาคม 2568 จาก <https://archive.cm.mahidol.ac.th/bitstream/123456789/4579/1/TP%20MM.022%202565.pdf>

วิโรจน์ ก่อสกุล. (2568). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนวิชา PAD6102 ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์. โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ศรัณย์ จูฑารีย์, และปิยะนุช ตันเจริญ. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพการให้บริการสาธารณสุขระดับงานทะเบียนราษฎรของสำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลเมืองชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

สำนักงานเขตราชเทวี. (2558). ประวัติความเป็นมา. ค้นเมื่อ 12 สิงหาคม 2568 จาก <https://webportal.bangkok.go.th/ratchathewi/page/sub/3271/ประวัติความเป็นมา>

สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. (ม.ป.ป.). สถิติประชากรทางการทะเบียนราษฎร (รายเดือน). ค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2568 จาก <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statMONTH/statmonth/#/mainpage>

สิตานน สุวรรณชนะ. (2563). การให้บริการประชาชนฝ่ายทะเบียน สำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระระดับมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง

อภิสมัย พัฒน์ทอง. (2564). คุณภาพการให้บริการของงานทะเบียนราษฎร สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาล
ตำบลบางปลา อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร. วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏนครปฐม.